

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (adm. nistracija) in ekspedicijska Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah šte. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovenci!

Znano je vsem, kako je svet dandanašnji v razne stranke razdeljen. Prav za pravste pa le dve stranki v vedni vojski druga zoper drugo: Ena za Kristusa in njegovo cerkev, druga za Beliala in njegovo kraljestvo, ter si vsaka prizadeva svoja načela razširjati in v dejanskem življenji vkoreniniti.

Enako znano je vsakemu izobraženemu, koliko moč ima dandanašnji tiskarstvo in knjigarstvo sploh. In neda se tajiti, da brezverska stranka ima le zato toliko vspeha in vpliva v javnem življenji, ker ima oboje v veliki večini v svojih rokah.

Temu početju se ni mogoče drugače ustavljati, kakor da se katoličani bojujejo z enakim orožjem: „S čimur kdo zmaguje, s tem mora biti zmagani.“ Modri kristjani so to tudi že davnej spoznali ter si prizadevali z velikim trudom in mnogimi žrtvami katoliške tiskarne in bukvarne ustanoviti ter se z njih pomočjo zoper brezversko stranko in njena pogubljiva načela vojskovati. To je bil začetek in vzrok, da so se po vseh deželah in večih mestih katoliške tiskarne in bukvarne suovale ter so tudi res po vseh glavnih mestih že ustanovljene.

Ker se tudi pri nas ne manjka krščanstvu nasprotnega duha, tudi mi ne smemo rok križem držati, ampak se s potrjenim orožjem zapeljevanju katoliških Slovencev ustavljati.

Zato se je osnovala v Ljubljani družba rodoljubov, ktera je pridobila knjigarno O. Klerr-ove vdove

ter jo boče spremeniti v strogo katoliško knjigarno. Dovoljenje, osnovati „katoliško bukvarno“, je družba od visoke c. kr. vlade kranjske z odlokom 6. julija t. l. že dobila ter odprla bukvarno na katoliški podlagi.

Pečala se bode bukvarna z vsem, kar h knjigotržstvu sploh gré; tedaj bo kupovala in prodajala vse krščanske knjige in podobe, naročevala vse poštene časopise, politične in zabavne, bo zalagala koristne in podučne spise itd. Če bo kazalo ter okoljščine dopustile, bo osnovala „posojilnico“ za pošteno zabavo in poduk.

Še posebno si bode prizadevala za slovensko slovstvo ter bode vse dobre slov. knjige in liste imela v zalogi, ali jih naročevala, kolikor jih bo mogoče dobiti in jih bodo naročevalci želeli.

S čimur se pa katoliška bukvarna nikdar ne bo pečala, je brezvestna in pohujšljiva barantija. Res žalostno je, kako brezmišljeno in lakomno se ravno v imenitni zadevi knjigotržstva dela! Nočemo dalje — dovolj bode na nevarnost le opomniti! Tedaj izrečemo odločno, da na eni strani podobe Izveličarja, Matere Božje in svetnikov, vstrie pa na pol golih svetnih nesramnic — na eni strani katekizem in molitveniki, na drugi pa kužljivi romani, ne bodo v zalogi „katoliške bukvarne“ nikdar prostora imeli.

Svet res pravi: kupčija je kupčija — naj kupec, naročevalec odgovarja. Temu nasproti

pa neki slovenski prigovor malo drugače govori: Tisti, ki krade in tisti, ki mu vrečo drži. . . . Tudi mi pravimo: Kupčija je kupčija; zato smo že spredaj naznanili, da novo osnovana bukvarna ne bode le katekizmov in molitvenikov naročevala in prodajala, ampak se z vsemi oddelki knjigotržstva pečala, bodi si v kakoršnem koli jeziku, bodi si knjiga cerkvena, znanstvena, zabavna itd. Ali z nepoštenim, pohujšljivim blagom kupčevati le zato, ker dobiček donaša, ker spačeni svet zahteva, tega ne imenujemo več kupčijo, ampak vmemarno, na vse strani pogubljivo lakomnost! In s tako se „katoliška“ bukvarna ne bode **vedoma nikoli** pečala.

Priporoča se tedaj s tem načelom katoliška bukvarna vsem enakomislečim rodoljubom in katoliškim Slovincem ter jim ponuja svojo postrežbo in posredovanje. Vsaka naročba se bo izvrševala nemudoma in kolikor bodo okoljščine dopuščale po nizki ceni.

Konečno še izrekamo, da osnovalni družbi ne gré za časen dobiček, ampak za višje dobre namene. Če bode bukvarna s časoma kak znameniti dobiček imela, se boče po okoljščinah in po potrebi obračal v podporo kake dobre, katoliške reči.

Z osnovo katoliške bukvarne ne mislimo komu škodovati, ampak le služiti dobrim namenom. To je bil tudi vzrok, da se je osnova zdavnej potrebne bukvarne tako dolgo odlašala. Mislimo, da bi nam visoka c. k. vlada tudi

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Krščenca (*serva civilis*).

Priimek „krščenca“ mora biti že star, zgodovinarji in jezikoslovci trdijo, da prihaja še od poganskih časov, ker so sužnji najprej sprejemali krščanstvo, toraj je možki sluga imenoval se „krščan“, ženskemu poslu pa so rekli „krščenca“. Od tod je priimek ostal vzlasti ženskim poslom tudi potem, ko so njih gospodarji tudi dali se krstiti. Dandanes je ohranjen le še pri slovenski gospodi in med mestnim prebivalstvom, nemški pa je sploh le „dienstbot.“

Razdeluje se krščenca v več razredov, nekaj po višem in nižem stanu gospodarja ali gospodinje, nekaj po različnih opravkih, nekaj pa po plači, ktero dobiva. Najviša je hišna, ki ima zmiraj pristop v najtajnejše svetišče hiše, za njo pride dojivka ali varovanka otrok, potem kuharica, zadnja je pa dekla. Se vé, da je v Ljubljani le malo hiš, ki bi si mogle špogati vse te, hišna in kuharica že zadostujeta in če pride dojivka, je že hišna odveč. Po navadnih hišah nahajaš kuharico in dekle, pa tudi samo kuharico, ki potem opravlja vso družino. Ker med vsemi temi ni pravega

bistvenega razločka, nam ni treba gledati vsake posebej, ampak lahko jih denemo vse skup na eno rešeto.

Po večem se krščenca ni rodila v Ljubljani, ampak prišla je iz kmetov ali celo iz druge dežele, posebno s severa, ker ima ta ženski rod to posebnost, da le proti jugu sili. Tako n. pr. gre veliko Kranjic v Trst, mi pa dobivamo ženske posle s Koroškega in Štajarskega, nekoliko tudi z Dolenjskega. Za službo potrebnih vednosti si ve mlado dekle kmalu pridobiti, ker je bistrega uma in po večem čvrstega telesa; še celó ljubljanskega „kuheltajča“ se vsaj toliko privadi, da more shajati z gospo, ki ne zna ali ne mara znati slovenski, in da more iti v službo kam, kjer jej je strogo prepovedano z otroci govoriti drugače ko nemški. Marsiktera se upa podati še v tako službo, v kateri ne more v hiši govoriti svojega maternega jezika z nikomur drugim, ko s svojim Bogom.

Vnanje se krščenca od družega ženstva prav zeló razloči, skoro se sme reči, da po nji lahko sodiš gospodarja ali gospodinjo njeno. Kaže se ti povsod čedno oblečena in dobro rejena, vzlasti dokler je še mlada ali vsaj ne stara. Nekoliko jej pomaga k temu dobra in obilna hrana, še več pa delo in zdravo ter

čvrsto telo; sploh se sme po vsi pravici reči, da so v Ljubljani ženski posli najbolj čvrsti in zdravi med ženstvom, dokler se branijo in varujejo mestne gnjilobe. To je še trdna slovenska kost in kri, nepokvarjena po tuji plesnobi in mehkužnosti; ker marsiktera potem ostane v Ljubljani in se omoži, preskrbuje tudi mesto z zdravim naraščajem, ki bi polagoma izmrl, če bi ne dobival od zunaj zdravega pritoka.

Po tem splošnem uvodu pogledjmo krščenco ktere koli baže, kako se domá v hiši in kako zunaj nje obnaša.

Ker je skoro ud družine — in to tem bolj, čem nižega stanu je družina — jej skoro nič prikritega ne ostane, kar se v hiši zgodi; kar ne vidi in ne sliši, to ugane, zadnjega morda še celó več nego je. Zato je polna hišnih skrivnosti, ktere pa vendar tako dolgo hrani zá-se, dokler prepolni lonec ne izkipi.

Vendar takih reči ne gre razbobnat na javni trg, ampak jih pové le prijateljci pod tem pogojem, da mora jih zá-se obdržati; prijateljica proda reč, kakor jo je kupila, včasih za kako drugo skrivnost, in to gre naprej tako dolgo, da vse mesto zvé. Se vé, da krščenca tako kupljeno mikavno novico naprej prodá svoji gospej nekoliko raztegnjeno, ta jo pri-

popolno nove katoliške knjigarne ne bila odrekla (kar je dovoljeno vsim glavnim mestom), vendar, da bi nikdo ne imel pretveze nam dobičkarije in lakomnosti očitati, smo čakali, dokler se nam je prilika sama ponudila, si pridobiti že mnogo let obstoječo bukvarno, da zdaj tako rekoč ni družega, kakor le spremenjena imena in namena bukvarne.

Kar je povsod dobro delo, menda se v Ljubljani ne more imenovati slabo.

Kar je povsod potrebno, tudi pri nas Slovencih ne bo nepotrebno!

Bog pomozi!

Začasno je bukvarna na stolnem trga h. št. 6 tik stolne cerkve.

V Ljubljani 18. julija 1879.

Katoliška bukvarna.

Kaj hoče Taaffe.

Taaffe je sam rekel, da liberalna stranka nema pravih korenin med ljudstvom, iz katerih bi srkala vedno novega življenja in novih moči; podobna je stoječi vodi brez pritoka in odтока, ki se slednjič tako osmradi, da ne more nobena čedna žival več z njej živeti, ampak k večjemu kaka žaba ali pa kača. Iz take sodbe pač smemo sklepati, da se Taaffe ne misli opirati na nemškoliberalno ali ustavovno stranko. Tega tudi liberalni listi ne trdijo, ampak tolažijo se, da se bo ministerstvo le malo predrugačilo, in da bo tako prenovljena vlada lavirala med obema strankama, med federalisti in centralisti. Za en čas bi to veljalo, ako bodo liberalci hoteli mirno gledati, in ako bo vlada hotela resnično uvesti narodno ravnopravnost, kar je nam gre vsaj po §. 19. drž. osn. postav. Drugače pa se bo stvar zasukala, ako je Taaffe volje, porabiti konservativno večino le za svoje namene, za dovoljenje budgeta, za odobrenje okupacije, za zunajno politiko itd. V tem slučaju se bodo Slovani kmalo naveličali podpirati ministerstvo in stradati pri vsem tem narodnih pravic. Stvar je že tako daleč dozorela, da morajo Slovenci boljših dni videti, če se jim prav Taaffe upira, moral bo ravno tako odstopiti, kakor njegovi predniki. Kaj Taaffe namerava, tega do zdaj še nikomur ni povedal; vendar nam daje kompromis češkega plemstva, ki se

je osnoval po Taaffejevem nasvetu, poročstvo, da minister vendar misli na nekako spravo, in da bi rad odstranil dosedajno nasprotje.

Mogoče je, da Taaffe dela v porazumljenji z grofom Andrassyem, ki je jako nevoljen na ustavoverce, ker so mu vedno oponirali zaradi Bosne, pa govori se tudi o svitem cesarju, da je izrekel se, da hoče imeti konservativnejšo vlado in državno zbornico, in potem bi delal Taaffe naravnost v smislu cesarjevem.

Nemški listi trdijo, da bo moral delati Taaffe koncesije na vse strani, ako si hoče zagotoviti večino v državnem zboru. Saj to je ravno, kar mi hočemo, se ve da, mi imenujemo pravico, kar se imenuje pri ustavovercih „koncesija“ in brez takih koncesij v narodnem oziru pač ne bo mogel Taaffe izhajati.

V gospodarskem oziru se nam zdi, da hoče Taaffe Bismarka posnemati, ker je dovolil, da so v večno prišli produktivni stanovi, poljedelci in obrtniki, zastopniki in previdnejši zastopniki obrtnikov iz mest imajo v zboru veliko večino, in bodo lahko branili produktivno delo pred grabežljivimi rokami judovskega kapitala, ako bodo le hoteli. Vendar pa je gospodarski program Taaffejev še menj znan, ko politični program.

Saj dolgo ne more pri tej negotovosti ostati, v malih tednih pa bomo vedeli, pri čem da smo. Naj pride, kar hoče, slabeje, ko do zdaj, ne more biti.

V pojasnilo strankarskih imen.

To, kar hočemo zdaj razjasniti, moralo bi že zdavnaj vsem znano biti, ko bi se sploh ljudje o stvarih natančneje podučiti hoteli, pa ljudstvo je že tako, da sluša najraje na „schlagworte“. Naši nasprotniki so si pridejali ime „liberalne“ stranke, akoravno jim ta priimek ne gre. Početkom je bil „liberalec“ tisti, ki se je poganjal za ustavno svobodo, za ljudske pravice. To je bil pravi liberalizem. Kmalopas so se polastili liberalnega gibanja judje in prostozidarji (freimaurerji), kateri so ga spravili v tir, ki je bil le proti katoliški cerkvi in in proti krščanstvu obrnjen; za ljudske pravice pa se je le še na videz potegoval. Temu popačenemu liberalizmu so se kmalu pridru-

žili vsi lahkoživci in različnim strastem vdani ljudje, ter so kmalo prostost vesti in telesni užitek proglasili za pravo svobodo. Ko je liberalizem do vlade došel, oklenili so se ga nadalje vsi renegati, kruhoborci in drugi podkupljivi ljudje. Tako je prišlo, da se je prvotno idealni liberalizem končno popolnoma spridil in vsem poštenim ljudem pristudil.

Nas, nasprotnike takega liberalizma, imenovali so in še imenujejo „klerikalce“, ter nas sumničijo, da smo sovražni vsaki ustavni svobodi. Oboje pa je neresnično: mi smo bili in smo za pravo ustavno svobodo, ako le postavodajstvo ne spodjeda krščanskih nazorov in ne napada katoliške cerkve, naše matere. Tudi ne znamo, kaj mislijo naši nasprotniki reči, kedar nas imenujejo „klerikalce“? Ako hočejo s tem reči, da se potegujemo edino le za koristi duhovščine, potem nam ta priimek ne gre, kajti potegujemo se za vse stanove, v prvi vrsti za produktivne stanove, poljedelce in obrtnike. Kakor grof Hohenwart, smemo tedaj tudi mi reči, da v tem smislu nismo „klerikalci“. Akoravno branimo čast in veljavo naše duhovščine, ki jo po vsem tudi zasluži, vendar ne zahtevamo za njo nobenih predprav, ne zahtevamo, da bi se na korist duhovščine kakemu drugemu stanu škoda ali krivica godila; tudi ne zahtevamo, da bi morala duhovščina v vseh zborih prvo besedo imeti; le to zahtevamo kot verni katoliki, ne pa kot zagovorniki duhovščine, da se naj postave kujejo v smislu krščanstva in katoliške vere, na katero smo pri sv. krstu prisegli. Vsakako, ako pomeni „klerikalizem“ brambo naše vere in zvestobo Kristovemu nauku, potem smo res „klerikalci“. Beseda „klerikalec“ pride od „klerus“, to je duhovščina; kriva pa je misel, da je samo duhovščina dolžna braniti katoliško vero, tedaj je tudi kriv naziv „klerikalec“. Vsi katoliški kristjani so dolžni braniti sveto vero pred napadi brezvercev in krivovercev, judov, rudičkarjev in prostomavtarjev; tedaj bi se zamogla naša stranka imenovati pač katoliška, nikakor pa „klerikalna“. Na Nemškem se je zančljivi in lažnjivi priimek „klerikal“ že zgubil, in nam po mislih sorodna stranka se imenuje „katoliška stranka“ (katholisches centrum). Tudi mi ne smemo

poveduje svojim znankam in piše prijaticam in tako je telegrafična zveza kmalu narejena. Večkrat so taka poročila poslovnih zanesljivša od onih po časnikih, vsaj so bolj „napucana“ in pikantnejša. Veliko, recimo naravnost: največ k tej škodljivi razvadi pripomore gospa sama, ki take novice posebno rada posluša in še kaj daje za nje, namesti da bi jezičnici zaprla usta s strogo besedo. Tako se navadi somnja, na katerem kupuje in prodaja babje in druge čenče, resnične in izmišljene ali vsaj zelo raztegnjene novice nekaj za lastno rabo, nekaj za to, da jih naprej prodaja ali zamenja z drugimi. Somenj je na vsakem kraju, treba je le dveh, če so pa tri, je že kar žeganje; toliko časa stoji skup, da se človeku kar smilijo in bi jim prinesel stol, če bi ga pri roki imel, da bi vsaj sedele. Tudi štacune so dober studenec za novice, s katerimi se komiji prikupljajo; če je pa ktera mlada in obilna, dobi tam še nekoliko sladkih besedi. Zato se pa tudi zgodi, da ktera, če se pošlje po kako reč, za katero se zelo mudi, pride nazaj, kakor da bi jo bil po smrti poslal. Če jej zato kaj rečeš, ti obrne hrbet, obraz pa skremži tako, da bi se ga vstrašil, če bi te na samem srečal.

Druga vrsta je pa, ki se ne meni toliko za druge, ko za se. Ta je večidel že spameto-

vana, čeravno še mlada. Pripetilo se jej je bilo morda kaj, vjela se je bila v zanjke kakega zapeljivca, ki jo je z obljubami in zlatom preslepil, morda je spodteknila se tudi nad lastnim prevročim srcem. Na vse to je pa prišla mrzla ploha treznosti, ki jo je popolnoma ohladila, morda njeno srce celó ubila, da ga zdaj ni. Je pa še nekaj v nji, kar jo žene nastavljati mreže sinovom gosposkih hiš ali sploh mladim gospodom, da se vá-nje love in zlato perje puščajo.

Še druga vrsta je, ki domá pobeša oči pred vsako posvetno besedo — vzlasti če se govori o moških, in ki je tako sramožljiva, da zgornje in spodnje moške hlače le s junjo prijemajo, če jih mora, a jih pri tem od sebe drži, kolikor je njena roka dolga. Zjutraj vstaja zgodaj, da je prva v cerkvi, in v nedeljo mora h krščanskemu nauku, če bi prav hiša gorela. Če prideš pa ob nenavadni uri domu, najdeš pred hišo ali celó na temnih stopnicah vojaka z rumeno porto ali pa tudi brez nje, ki te ali ne zapazi ali pa prav prijazno pozdravi. Ako nekoliko zamisliš se v stroške vsakdanje hrane, boš našel, da to, kar porabi krščenca za trg, bi redilo na mesec še enega, morda celó dva. Vendar senca njena ni zmiraj cesarsko sukno, ampak tudi drugo; saj je pod vsakim suknom

srce, ki se utegne vneti in goreti za zapuščeno, maternega in očetovega varstva pogrešajočo revše.

Kar se tiče pridnosti, delavnosti in poštenosti, se sme Ljubljana s svojimi ženskimi posli po vsi pravici pohajati, kolikor je namreč domačih, kajti kar je slabih, prihajajo večidel iz tujih krajev ali so pa vsaj že veliko sveta videli. Razvadi in spridi jih večidel še le gospoda sama in če ktera gospodinja toži, da ne more dobre krščence dobiti, je tega sama kriva, ker je presitna in pri krščencih zapisana med take, h katerim nobena dobra v službo ne gre. Je pač tudi ktera krščenca taka, da ni shajati z njo, vzlasti zadnja leta, kar je v Ljubljani cigarna fabrika, v katero sili vse ženstvo, ki ne mara težkega dela in da bi komu v strahu bila, ali splošno se sme reči, da boljše in rednejše vrste ženstvo ostaja vendarle še rajši v službah.

Starejša krščenca se od mlajše izdatno razloči. Če se je postarala v eni hiši ali vsaj ne v pregostih službah (pregovor „goste službe redke suknje“ velja tudi tu), in če ni imela nikogar, ki bi bil zmiraj molil jej roko, da bi mu bila dajala, si je kak groš prihranila za stare dneve. Posvetnih muh se je bila že otresla, njena edina skrb je vstreči gospodi svoji, katero

trpeti priimka „klerikalna“ stranka, ki ga nam sovražniki v obraz mečejo, ker se ne potegujemo za nobene stanovske predprave in korigiramo, ampak le za pravico vsem enako in za vero naših očiakov.

Imenuje se naša stranka tudi „konservativna“, to je „ohranjujoča“ stranka, ker hoče v človeški družbi ohraniti staro krščansko mišljenje nasproti napadom modernega materializma, kar je ne samo hvalevredno, ampak neobhodno potrebno, ako nečemo, da se ves družinski red razruši in stara Evropa pogine v mlakuži ostudnega materializma, samohlepija, razkošnosti in brezverstva. Ker hočemo ohraniti staro vero, stare nazore, stare poštene šege narodove, zato se je beseda „konservativ“ v našem jeziku najbolje prestavila z izrazom „Staroslovenec“.

Ako smo mi pa konservativni v zgoraj omenjenih rečeh, da hočemo ohraniti iz staroga to, kar je dobro in potrebno, vendar nasprotno tudi nismo glubi za napredek časa v drugih stvareh. Veseli smo, da je kmet rešen iz jerobstva grajščakovga, in najraje bi videli, ko bi se ves slovenski narod zamogel rešiti iz jerobstva tujih usiljencev, ki hočejo nas zdraviti, pa naših bolečin ne poznajo, da ne govorimo o tem, ali imajo kako srce za nas, ali ne. Z obema nogama stojimo tudi na stališču ustavne svobode, ljudskega zastopa, svobodnega časopisja, svobodnega združevanja itd.

Mi bi le želeli, da bi te svoboščine ne ostale na papirju, ampak da bi se vresničile. V tem smislu smo prijatelji svobode tudi mi, in gotovo boljši zagovorniki prave svobode, nego oni liberalci, ki hočejo svobodo le za se, vse druge pa grdo pritiskajo, ako se jim slepo ne podvržejo.

Iz tega je pač dosti razvidno, da nam nasprotniki naši, večši v lažeh in obrekovanju, veliko krivico delajo, deloma s priimkom „klerikalci“, deloma pa s sumničenjem, da smo mi reakcionarji, nazadnjaki, fevdalci, absolutisti, sovražniki vsake ustavne svobode itd.

Po pravici se tedaj „Vaterland“ pritoži, da mi puščamo nasprotnikom ime „liberalcev“, akoravno ga kratko malo ne zaslužijo, oni nam pa ne privoščijo imena „konservativna“ ali

„katoliška“ stranka, koja imena v polni meri zaslužimo, temveč nas pitajo s „klerikalci“, da bi nas ob zaupanje in spoštovanje spravili; pa to jim gre vsak dan težje, ker jih ljudstvo več ne mara, ker je njih fraz že sito, o naši „katoliški“ stranki pa vé in vidi, da ni tako strašna in črna, kakor jo oni obrekovalci slikajo. Toliko v pojasnjenje strankarskih imen, ker se nam je zdelo, da je morda tudi pri nas tacega pojasnila treba.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 18. julija.

Ali pridejo Čehi v državni zbor, ali ne pridejo? to je veliko, za nas velevažno vprašanje. „Epoche“ pravi, da čas za to ni bil nikdar tako vgođen, in da bodo Čehi na škodo, ako ne gredo, ker ministerstvo bo potem druga račun naredilo, ter si večine drugje iskalo. Drugače pa sodi „Politika“, ona pravi: „naj bo vlada, kakoršna hoče, ona se mora spraviti s Čehi in dati jim tiste garancije, ki jim zagotavljajo narodni obstanek.“ Mi ne vemo, komu bi prav dali. Ko bi res prihodnja vlada ne hotela Čehom nič privoliti v narodnem oziru, in ko bi svoje delovanje omejila le na zunanje stvari in na državno gospodarstvo, pozabivši na Slovane narodne ravnopravnosti stradajoče, potem vsakako bi se smelo reči, da Čehi imajo prav, ako ne vstopijo v zbor brez garancij; ker je pa zdaj tak državni zbor izvoljen bil, da naši stranki večino obeta, ni dvoma, da bodo česke težnje tam podpora in uslišanje našle, zato ni treba še daljših garancij, ko večino v zboru in izobražen narod stoji za to večino, saj odpraviti se ne bo z lepa dalo, kar je bil državni zbor prisiljen skleniti Slovanom na korist pri tem volilnem redu, Slovanom toliko krivičnem. Čehi vedno lahko vstopijo z zavarovanjem svojih zgodovinskih pravic, in ako najdejo v zboru protivnost in apatijo za svoje želje, potem še vedno lahko zopet izstopijo.

„Narodni listi“ zahtevajo, naj se česki deželni zbor razpusti, ker ni več izraz javnega mnenja, in naj se Nemcem priložnost dá, voliti v zbor bolj spravljive možé.

bodo pridri in razdelili si njeno zapuščino ter kleli, če bodo dobili premalo ali če bo testament naredila tako, da se njena zapuščina ima obrniti za blage namene.

V političnem življenju nima pravega predala, ker če se že briga za nj, vendar ne more sama nič seči vmes, da bi kaj izdalo. Ako zna brati — in to zna zdaj že skoro vsaka kolikaj boljše vrste in službe — bere tudi slovenske časnike in knjige, vzlasti za priprosto ljudstvo pisane in razpravlja važnejše dogodbe na političnem polju na trgu ravno tako obširno in nadrobno, kakor družbinske. Drugače gre tudi v slovensko gledišče, kedar je, in k zabavam katoliškega društva, čegar ud je. V narodnem obziru je koristna še tudi s tem, ker zanaša v zagrizene nemčurske hiše vkljub vsi prepovedi vendar slovenski jezik, kterega se potem otroci hoté ne hoté nalezajo kolikor toliko.

Vsakako je pa ta stan ne le koristen, ampak naravnost potreben, ker drugače bi si morala gospoda sama kuhati, postiljati, pometati, snažiti se itd. in gospodične n. pr. bi ne mogle biti tako bele in nalikane, gospe ne tako nališpane in našopirjene, kakor so.

(Dalje prih.)

Mi Slovenci se temu nasvetu pridružimo in predlagamo, naj se kranjski deželni zbor razpusti, ker on pač nikakor nikdar nikoli ni bil izraz javnega mnenja na Kranjskem, in tudi zdaj ni, in naj se kranjskemu prebivalstvu priložnost dá, da brez vladnega pritiska in brez strahovanja izvoli take možé za poslance, kterim svojo osodo zaupa, in kteri so pripravljeni zagovarjati ljudstva prave težnje in želje.

Škofje: Štepišnik v Mariboru, Binder v šent Poltu in Förster v Šleziji so dobili od cesarja visoke rede. Nekteri mislijo, da pomeni to začetek konservativne dobe. „Presse“ pa oporeka temu, češ, da so tudi pod liberalnimi vladami škofje dekorirani bili.

Pravijo, da bodo naši v kratkem v Novi Bazar marširali. Čakajo samo, da bodo Rusi iz Bolgarije šli, to bo 3. avgusta, potem pa bodo zasedli tiste kraje. Naj bi šli še dalje do Soluna in Turka čisto pregnali, za to je bil že leta 1877 čas, pa naši niso hoteli, ko se je dalo z malimi žrtvami; morda bodo enkrat hoteli, ali boljše rečno morali hoteti, kedar ne bo šlo več tako dober kup, kakor ono leto, ko so Rusi pred Carigradom ležali, in se Turki niso mogli geniti.

Pravijo, da bo znani poljski voditelj Smolka voljen namesto kneza Čartoriskega, ki je bil v dveh okrajih voljen, in da bo potem konservativna stranka volila dr. Smolko za predsednika v državnem zboru. Večina za predsednika se bo lahko vkup spravila, zato smemo že zdaj smatrati Smolko za predsednika na mesto dr. Rechbauera. Tako se časi spreminjajo, da postane Slovan predsednik dunajske zbornice poslancev.

Ustavoverci so kaj zviti ljudje; ker nikjer nobene pomoči ne vidijo, zmislili so si laž, da hoče naša stranka grofa Andrassya izpodriniti, in na njegovo mesto grofa Clam-Martinica postaviti za državnega kancelarja. S tem hočejo pač Andrassya in Madjare na svojo stran dobiti, kar jim bo pa spodletelo.

Vnanje države.

Bismark hoče nemško ustavo tako prenarediti, da se bo potrební denar za državne potrebe (budget) dovolil za dve leti naprej, ne pa, kakor do sedaj, za vsako leto posebej. Sploh pa Bismark na to dela, da bi počasi parlamentu vso moč iz rok izvil, ter absolutno vladal. Nemški liberalci so vsi poparjeni; posebno jih peče, da je moral odstopiti oni glasoviti minister Falk, ki je katoliško duhovništvo toliko zatiral. Tako vsaka reč na svetu le en čas trpi.

Na Francoskem so vse tiste uradnike, ki so se brez dovoljenja udeležili pogreba princa Napoleona, iz službe spodili. To je dokaz, da stoji republika na slabih nogah, če se takih malenkosti boji.

Francozi hočejo zidati veliko železnico v severni Afriki preko puščave Sahare do kraljestva Sudan, ki je bojda jako bogato in obljudeno. Sploh pravijo, da Sahara ni taka puščava, kakor se sploh misli, ampak da so v njej jako lepi in rodovitni kraji povsod, kjer je kaka reka ali kako jezero. Evropejcem pa so ti kraji še malo znani.

Srbska vlada zahteva od Turčije za odškodovanje, ker so Albanci v Srbijo pridri in plenili, tri milijone frankov. Turčija pa neče nič plačati. Zdaj pa tudi Srbi nečejo priznati onega dolga, ki so ga prevzeli od Turčije, ko so samostojni postali.

je morda še pestovala, in misliti na večnost, zato je v resnici pobožna in vpisana v več bratovščin. Nekteri pa vendar jezik zraste tako, da je čim starejša tem hudobnejša in ne pusti pri miru ne svoje vrste, ne gospode. V prostih urah se včasih tudi zamisli v svojo preteklost, se spominja, koliko možke in ženske gospode je že preko nje kviško rastlo, kaj je zdaj tisti pobček, ki jej je večkrat nagajal, kaj tisto dekletce, zavoljo kterega toliko noči ni spala. Ravno tako je videla jih veliko nesti k sv. Krištofu in potem je njo podedoval naslednik ali naslednica, morda je morala celó službo spremeniti. Tudi njene vrste ženstva — koliko se ga je pogubilo, v kako različnih stanovih se zdaj nabaja! Le ona je ostala to, kar je bila takrat, ali marveč mnogo manj, ker zginila je telesna moč in bližajo se dnevi, ko ne bo za družega nego za varovanje razposajenih otrok, kterih njene okorne noge ne bodo mogle dohajati in loviti, ali pa še za to ne; šla bo morda celó med staro šaro in pičlo živela ob tem, kar si je v boljših letih prihranila. Potem bo prišla smrt in nesli jo bodo štirje k sv. Krištofu in kar bo pustila, bo ravno za pogreb in za nekoliko sv. maš. Groba ne bo močila nobena solza, le žlabtniki, kteri se prej svoje žive dni niso nič brigali za njo,

Domače novice.

V Ljubljani, 19. julija.

(Konfisciran) je bil v sredo tudi „Narod“ zavoljo nekega „podlistka“, v katerem se o nekem celjskem profesorji pripoveduje, kako je nekdanji zoper Slovence ščuval.

(Hiša banke „Slovenije“) ob zvezdnem drevoredu je že postala lastnina „Matice“, ker je deželna vlada dovolila, da se prepiše na ime tega društva.

(O napadu Kranjcev v Mostah in na Brniku) po pijanih kmetijskih fantih zvemo zdaj reči, po katerih smemo sklepati, da ni prišel sam od sebe, ampak da so bili fantje našuntani — najbrže po kacic nemškutarjih iz Kamnika, Kranja ali od drugod. Nadjamo se, da bo sodnijska preiskava že vse na dan spravila.

(Letno poročilo višje realke ljubljanske) se prične s spisom prof. vit. Stauberja „o francoskem romanu 17. in 18. stoletja.“ Kaj ima tak spis, posebno v francoskem jeziku, opraviti v letnem poročilu o šoli na slovenskih tleh, in je li po svojem zadržaji in obdelovani tvari poseben za tako poročilo, to naj razsodi in ume, kdor hoče, mi ne. Opomnimo le, da v poročilu realkinem nismo še nikdar brali slovenskega sestavka. — Profesorjev je bilo na tem zavodu 12 stalnih, 2 izprašana supleta in 1 pomočnik. Učencev je bilo v začetku leta 302, na koncu pa 267 in 3 privatisti, 99 je bilo Ljubljancanov, 85 Kranjcev, 63 iz drugih avstrijskih in 17 iz ogerskih dežel, 5 Lahov in 1 Egipčan, razun 2 pravoslavni so bili vsi drugi katoličani. Po jeziku je bilo 135 Slovencev, 111*) Nemcev (??), 4 Hrvatje, 3 Čehi in 17 Italjanov. Med „Nemce“ so všteli največ takih, ki so po materi in očetu rojeni Slovenci, n. pr. Lassnik, Helmich, Gvaiz, Petsche, Rebitch, Pessiack, Beschek, Urbantschitsch itd. Splošni učni napredek ni bil tako slab, ker je odličnih dijakov 16, s prvim redom 181, z „dvojko“ 42 in s trojko 3. Maturo jih je delalo 19, naredili so jo 3 z odliko, 11 dobro, 5 jih je padlo za 2 meseca. Učni jezik je bil nemški, le za slovenščino v 3 gorenjih razredih je bil slovenski. Memo nemškega sta bila tudi laški in francoski jezik obligatna, slovenski pa le za tiste dijake, katerih starši so to odločno zahtevali. Kdor je toraj hotel učiti se slovenščine, je moral dokazati, da stariši to zahtevajo. Po tem se lahko sklepa, koliko učencev je slovenščine se res učilo. Imenik učencev je glede pisave imen še dosti pravilen, izvzemši imena, kakoršnih smo gori nekaj navedli. Pa kaj se hoče, če je še med samimi profesorji eden, ki se „Knapitsch“ piše!

Razne reči.

— Duhovske spremembe: V tržaški škofiji: Č. g. Fr. Černe, dosedanji župnik na Opčini, dobil je župnijo pri sv. Jakobu v Trstu; Č. g. Anton Lupetina, dosedanji župnik v Draguču, pa župnijo Kršan. Č. g. Matej Mikuš imenovan je oskrbnik v Draguču; Č. g. Fr. Marotti, oskrbnik na Brdu; Č. g. Fr. Peculić oskrbnik v Kerbunah; Č. g. Ivan Dragovina oskrbnik na Goli gorici. — Razpisana je dekanijska prebenda pri stolnem kapitelnu v Trstu, in župnija Opčina — 24. avgusta t. l.

— Iz Gorenjskega se nam piše: Po nenavadni vročini čez 30° R. konec pretečnega in v začetku tekočega mesca je 5. julija snega naše gore prav globoko zapadel in vsled tega je nastopila občutljiva mrzlot, tako, da smo zjutraj pred solničnim izhodom komaj 4—5 stopinj R. imeli; v Ratečah je celo slana

*) Bo gotovo tiskovna pomota, najbrže bi moralo mesto 111 stati: III. Stavec.

padla. — Na Triglavu so bili do letos še le trije turisti, 29. junija g. Fuchs, 17. julija g. Kremžar, magistratni uradnik iz Dunaja s svojo sestro, rojena Ljubljancana, kar je toliko znamenitnejši, ker je do zdaj na Triglavu še čez seženj snega.

— O svečanosti Preradoviča se piše „Novicam“ tako-le: V ponedeljek so se v Zagrebu sprejeli z Dunaja prepeljani ostanki leta 1872 ondi umrlega slavnega pesnika Petra Preradoviča in v Zagrebu položili v grob. Nam poroča dr. Poklukar, ki se je kot zastopnik „Matice slovenske“ ravnokar vrnil iz Zagreba, da je bila svečanost v istini tako sijajna, da Zagreb ni še doživel take, počenši od momenta na kolodvoru, kjer je navdušeno govoril A. Šenoa, do momenta na pokopališču, kjer je s prekrasnim govorom dr. K. Vojnović zaključil svečanosti. Deputaciji „Matice slov.“ so se dr. Poklukarju pridružili zagrebški udje naše Matice gospodje: ravnatelj gimnazije Fr. Bradaška, prof. Stare in prof. Celestin. Venec, nekterih velikanskih in prekrasnih je bilo okoli 120, med njimi tudi laborov venec naše Matice. Krog 11. ure je prišel spreved na pokopališče, kjer se je razkril prekrasni, a ne še po vse dodelani spominek narejen iz kararskega marmeljna: „na grobu plakajoča Hrvatska“. Tako so se spolnile želje neumrlega pesnika, da domovina zdaj govori:

„U mom polju dajem groba,
Mojim ciecēm grob ti kitim.“

— Pred porotno sodnijo v Celji

je stal 16. t. m. prejšnji kontrolor pri c. k. davkarji Bregant, zatožen, da je s ponarejenimi pobotnicami premotil davkarja Wenedikterja in njegovega namestnika Pungerska ter si tako prilastil več sto goldinarjev na škodo držara in pa na škodo tistih sosesk, na katerih ime je delal pobotnice. Obsojen je bil za to na 15 mesecev ječe, zgubo kavcije, in penzije, in je iz službe odstavljen za zmiraj.

— Stekla mačka je pred nekterimi tedni vgriznila Jakopa Rebola delavca v Štoreh na Štajarskem rojenega v Moravčah na Kranjskem. Še le pred nekaj dnevi se je na nesrečneži prikazala steklina in prenesli so ga v celjsko bolnišnico, kjer je tudi res v besnosti umrl.

— Moder vladar. Preteklega leta obhajal je veliki vojvoda Oldenburški svojo srebrno poroko in je pri tej priliki pokazal, kakih pedagoških nazorov da je. Nekoliko učenek višje dekliške šole v Oldenburgu, koja se zove „Cecilijina šola“, sestavilo je petico na velicega vojvodo, v kateri prosijo, naj izvoli dopustiti, da se v slavo njegove petindvajsetletnice priredi slovesni ples za tri najviše razrede „visokih šol“ v rezidenci, namreč gimnazije, realke in Cecilijne šole. Veliki vojvoda spoznavši, da taka peticija odkriva jako žalostno odgojo in čudno namero duha v 12—16letnih dekletih, pošlje pismo z ostrimi opomini na ravnatelja višje dekliške šole, kateri izključijo iz šole vse one, ktere so se zamislile na peticijo.

Šolska darila.

Ker se bliža konec šolskega leta in so darila pridnim učencem zopet pripuščen, dajem na znanje, da se pri meni dobiva obila zaloga različnih podučnih in molitvenih knjig, lepo vezanih in primernih za šolska darila po najnižjih cenah. Tudi se pri meni dobivajo

„Dragoljubci“,

zbirka poučnih pripovedek, najnovejše delo za šolska darila in šolske knjižnice. — Ob enem priporočam vsem šolskim predstojnikom in gospodom učiteljem svojo bogato zalogo različnih šolskih pripomočkov. Česar nimam v zalogi, preskrbelo se bode v najkrajšem času in po najnižji ceni.

S poštovanjem

J. Giontini,

knjigotržec v Ljubljani.

(1)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	66	7	—	7	—	7	50	6	40	5	80	5	—	7	—	6	90
(mernik)	2	10	2	15	2	15	2	30	1	97	1	78	1	80	2	25	2	22
Reži (hektoliter)	4	39	4	88	5	20	—	—	4	30	3	56	4	50	5	—	4	50
(mernik)	1	50	1	50	1	60	—	—	1	32	1	9	1	38	1	54	1	38
Ječmena (hektoliter)	3	25	3	10	4	55	4	55	4	20	3	75	5	40	4	30	4	20
(mernik)	1	10	1	5	1	40	1	40	1	28	1	15	1	55	1	32	1	28
Ajde (hektoliter)	4	71	4	22	4	55	5	76	4	70	3	67	4	17	4	78	4	20
(mernik)	1	50	1	30	1	40	1	76	1	45	1	13	1	26	1	85	1	54
Prosa (hektoliter)	4	55	4	10	4	70	5	84	4	20	3	70	7	80	4	46	5	—
(mernik)	1	60	1	25	1	50	1	78	1	28	1	14	2	40	1	36	1	54
Turšice (hektoliter)	4	80	3	75	4	55	4	95	4	20	3	65	6	60	4	—	3	70
(mernik)	1	40	1	15	1	40	1	50	1	29	1	12	2	53	1	22	1	20
Ovsa (hektoliter)	2	90	2	42	2	76	3	26	2	60	2	86	3	25	3	—	3	—
(mernik)	—	90	—	70	1	—	1	—	—	80	—	82	1	—	—	92	—	29